

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bármentelen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adhatók vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes száma ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-nyilvántár-é- felzárkólások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peccsor ter- fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántár:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezelszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A német nyelv.

Az én kedves bátyám, a ki valahol Borsod-megyében most is kántor-tanítoskodik, midőn a negyedik gymnasiális osztályt elvégezte — itt Rozsnyón — oly nagy diáknak képzelte magát, hogy neki adta magát — titokban a trafik füstölésnek. Ez így tartott egy jó darab ideig — ő füstölt a „szőlősvárban“, a „fürdő körül“, vagy a „Rákos alján“, apámék pedig égis magasztalták, hogy milyen derék fiuk van, jól tanul, szófogadó és a mi legfőbb: nem pipázik. A titok azonban napfényre került, atyám, a jó öreg, azzal vélte megbüntetni, a gonosz fiút, hogy összetörte a pipáját, a szivhólyag dohányzaeszkőjét pedig a tűzbe dobta. Nem ért el szigorúságával öregem semmit, mert másnap már volt pipa is, zacskó is, persze csak az öreg zsebe bánta meg.

A tiltott gyümölcs a legjobb. Csak azért is. Hiába kergetjük szép szóval, szigorral a gyermeket a könyvhöz, mert nincs semmi eredménye. És az emberi természet gyöngéje, hogy ami tiltva lesz, azután törekedik, ami pedig parancs, rá sem hederít. Ez élettapasztalat. Így van mióta emberek vannak, és így lesz, míg csak emberek lesznek.

Kitudja, nem tett volna-e ifjuságunknak nagyobb hasznót az oly rendelet, mely általában eltiltja az iskolában a német nyelvet, mert hogy a parancsnak, nem nagy eredménye lesz, azt mindenki beláthatja, annyival is inkább, mert még a pedagógusok között is sokan azon véleményen vannak, hogy az iskola képtelen arra, hogy az ifjút bevezesse valamely nyelv titkaiba, hogy annyira elsajátíthassa, hogy gramatice beszélje és írja is azt.

Isten meitsen meg, nem akarok politizálni, de annyit még is mondhatok, hogy az ifjuság természete is inkább hajlik balra, mint jobbra, ennek folytán nem fog tartani azokkal akik azt mondják: ifjainknak meg kell még tanulni a német nyelvet is, hanem azokkal, a kik ellenzik azt.

Nem lehet tagadni, hogy az értelmesebb osztály belátta azt már régen, hogy mi magya-

rok még a szomszédba sem mehetünk át nyelvünkkel, iparkodik is gyermekeinek oly nevelést adni, hogy megértesse magát hazánk szép határán túl is, de viszont, azt sem lehet elvitatni, hogy köznépünk, s iparosaink nagy része azt hirdeti, azt vitatja, hogy ha az ő édes apja, ő maga meg tudott élni a németnyelv ismerete nélkül, megfog élni fia is. Míg ezen tannak vannak apostolai és követői, addig az ellenszenv meg nem szűnik a németnyelv iránt, szüntessük meg az okot, akkor magától elesik az okozat.

Megvallom igazán, magam is úgy gondolkodtam tanuló koromban, hogy nekünk nincs szükségünk a der, die, das-ra, eszembe sem jutott — mint tanuló társaim közül egyiknek sem, hogy jöhet idő, a hol sajnálattal fogunk ifjusági mulasztásainkra gondolni, a hol egész meleg lévvel tennénk jóvá a hibát, de az élet, és a családi gondok már meg nem engedik. Ugyan melyik ifju gondol az iskolába arra a körülményre, hogy ha a szomszédal megakarjuk magunkat értetni, akkor nekünk kell az ő nyelvükhöz simulni, mert a mi nyelvünkhöz senki . . . senki sem simul. Avagy rámutassak-e különféle nemzetiségeink megbotránkozató makaességára?

Hogy hogy tanultuk mi, és hogy hogy tanulják ma a német nyelvet, az nagyszerű, de különbség a kettő között, egy jöttányi sines. A körműnkre irtuk a fordításokat, a körműnkre írják gyermekeink is, onnét olvastuk le az egész lezékét — diesrelesen. Kaptunk is jó klasszifikációt, hanem azért bizony mikor haza mentünk az iskolai év végén, voltak köztünk olyan derék magyar-német gyerekek, hogy komolyan ráfogták otthon, hogy a „Braut“ káposzta a „Kraut“ pedig menyasszony. Ezt a két szót tanulták egy esztendeig, és még ekkor sem tudták, hogy mit jelent.

Ismertem egy biharmegyei tanulót Iglón, három esztendeig volt a német szón, és midőn a harmadik iskolai év elteltével kérdeztem tőle, hogy is hívják németül a levest, ő egész határozottsággal ráfelelt, hogy „fischl.“ Ez tény, és nem akarom állítani, hogy ennyiből állt légyen

erőtéljes férfiült, vagy inkább feküdt, szivarjának illatos füstkarikáit melázó tekintettel kísérve, látszólag a legjobb hangulatba.

Egyszerre felszakítva az ajtót, egy óriáshoz hasonló alak rontott a szobába: — Őrnagy ur, őrnagy ur! ismét egy távirat!

Az óriás bölesőjénél bizonyosan nem állottak a gráciák, mert olyan csunya volt szegény, hogyha arckifejezésének becsületessége nem szolgál enyhítő körülményül, szerencsétlennek érezhette volna magát, de így csunya-sága mellett is szerették őt, nemesak gazdája, hanem mások is, mert rutságát ostobasága és jóságja sokszorosán felül multák. Keresztély, ez volt az óriás neve, most is csak ura iránti aggodalomból rohant ily lármával be az ajtón.

Mikor az őrnagy szolgáját meglátta, jóakaró guny-nyal mondá neki, mi közben elvevő tőle a sürgönyt:

— Te csak mindig számár maradsz. Keresztély! azt hittem tűz van, hogy ilyen robajjal rontasz be.

De a dorgálás nem zavarta meg Keresztélyt, ő csak arra gondolt, hogy urát valami baj érheti aggodalmát még az a körülmény is megerősíté, hogy reggel pókot látott, szerinte ez szerencsétlenséget jelent. Éjjel megholt édes anyja felől álmódott, ez ismét nem jó. — Oh, csak valami nagy baj ne legyen! — sóhajtott fel, de itt ijedve hagyta félbe gondolatainak aggódo menetét, mert az őrnagy dühösen ugrott fel helyéről és a nyitott távirattal szaladgálni kezdett a szobában és hangosan kiáltá:

— Ismét az őrnagy asszony! Az őrdögbe is, ez a legnagyobb ostobaság mit eddig tapasztaltam. Őrülésig való! Keresztély nézz meg jól és mond meg, hogy házas ember vagyok-e én?

— Tudtommal nem, őrnagy ur! — hebegte bámulva az óriás.

— Tudtodon kívül sem ostoba! — kiáltott rá haragosan az őrnagy, és újra rohamléptekkel kezdett sétálni. Egyszerre megállt és újra elolvasta a sürgönyt. — Talán valami tévedés, — morgogá fogai közt, — de nem, itt a nevem világosan kiírva: „Sniczl őrnagy.“ E néven csak magam vagyok az egész városban, tehát tévedés nem lehet, de inkább valami kiszámított boszantás vagy ros-

a német nyelvből tudomány, csak jelezni ohajtom, mennyi német nyelvismeretet nyújt sokaknak az iskola.

Az utóbbi 20 esztendő alatt nagy változáson mentünk át, a magyar nyelv, a literatura nem megvetendő hódításokat tett minden irányban. Szepességen, Iglón például a hatvanas évek közepe táján a német nyelv igen erős lábón járt, ma már alig van értelmesebb család — a hol nem ismernék hazánk szép és zengzetes nyelvét.

A gymnasiumok, az „Eötvös kör“ Lőcsén, a magyar nyelv hatalmas terjesztői, de különben is a szepességi nagyon alkalmazkodik a magyar nyelvhez még a kárpátok tövében is, mert különben meg nem értené a fürdő és turista vendégeket, a kik között a magyar elem a legtöbb.

Ránk nézve gömörmegeiekre, a Szepességen volt a német nyelvet illetőleg a legfontosabb, oda adtuk gyermekeinket iskolába járni, hogy megtanulhassanak németül, a gyermekek kieserése még ma sem ment ki a divatból, csak hogy már a minimumra apadt, mert olyan viszonyok keletkeztek például Iglón, hogy ha sehová sem adják gyermekeiket magyar szóra, mégis elszakíthatják azt, mert magyar a gymnasium ifjusága, magyar az állami tanító-képezde, az elemi iskola is erősen hozzájárult a magyar nyelv tanításához, a hivatalok mind megannyi erős bástyái a magyarosodásnak, — így lehetetlen, hogy a családok elzárkózhassanak a magyar nyelv tanulása előtt. A hatvanas években nekem volt egy iskolatársam iglói fiu, a ki nem volt a város határán kívül sehoh, Iglón végezte el a közép-tanodát, és mire a nyolczadik osztályba lépett — kész magyar fiu lett. Ennek pedig már nuszonnégy esztendeje, ma még inkább meg van a mód, mint meg volt az én tanuló koromban — mert hiába, haladunk és nem sikertelenül.

Csak husz évvel ezelőtt, a ki azt állította volna, hogy közel van már az az idő, a hol az iglói evangélikus templomban magyar nyelvű fohászok emelkednek az Urhoz az egek felé, azt egy oly embernek nyilvánította volna a közvélemény, hogy egy kerékkel több működik agyában.

akaratu szemtelenség lesz, — hanem jaj a szerzőnek! felkeresem még a föld alatt is, annyit mondhatok.

Kezét tömött barna hajába mélyesztő és ismét folytatta előbbi rohamos sétáját, másik kezével meg-megrázta a szerencsétlen sürgöny papirosát. Keresztély ösztön-szerűleg, bárgyu arckifejezéssel, lépésről-lépésre követte urát sétájában.

Nem tudta az őrnagy hevességének okát megérteni, de érezte hogy baj van, és hogy mégis valamit tegyen, a mi urának hasznára legyen, a szobában levő könnyebb tárgyakat iparkodott annak haragja elől megmenteni.

E közben észrevétlenül kinyitott az ajtó és egy tiszt lépett a szobába, a szokatlan jelenetre azonban, mely szeméi elé tárult, esodálkozva állott meg. Majd egy székre vetette magát és hangos nevetésben tört ki. Oly jóízűen és hahóházza nevetett, hogy az őrnagy mérsékelve föl-indulását megállott előtte s szemöldéit fenyegetőleg összevonva, kemény, barátságtalan hangon kérdé: — Mit nevetesz oly nagyon? Szeretném tudni! — s intett Keresztélynek, hogy távozzon, — aztán tisztársához fordulva mondá:

— Én egy cseppet se vagyok nevetésre hangolva, azt előre kijelenthetem.

— No, no, — válaszolt a megszólított, — azt alig hihetem — és erővel iparkodott jó kedvét elnyomni. — Képzeld magadat az én helyembe, te sem maradtál volna komoly, ha az előbbi jelenetet meglátod, mint én. Mi a bajod, hogy ily tigrisgrásokkal méred a szobát, kezdődél hadonázol s úgy kiabálsz, hogy kihallik az utcára? Keresztély minden nyomon utánad, kétségbeesett arckifejezéssel őrizve előled a törékeny tárgyakat, ez még mind nem elég, de engem is olyan hangon támadsz meg, melyért, — ha nem volnál legjobb barátom, — véres elégtételt vennék magannak.

— Igazad van barátom — válaszolt az őrnagy higgadtan — bocsáss meg, de ha valakivel ilyesmí történi, mint velem ma, akarki kijönne sodrából. Nézz ide és olvasd el ezt, aztán itélj magad! — szolt, átadva Richter századosnak a táviratát. — Olvasd kérlek hangosan, hogy halljam én is, aztán mond meg, én vagyok-e örült vagy az, a ki nekem ezt küldte?

T Á R C Z A.

A t o k.

Verjen meg az Isten két kezével téged,
Örök boldogságom, hogy úgy összetépted;
Eladtad a szíved, eladtad a lelked,
Örök üdvösséged gazdagságban lelted;

Meg vala már köztünk rég a gyűrűváltás,
Nem volt egyéb hátra csak a papi áldás,
Hogy azt be nem vártad verjen meg az Isten,
Életutadon soha ne segítsen;

Arczodon a gondok szántsanak barázdát,
Lelki kínaidat soha meg ne szánják;
Kebled marezangolja a megbánás bűja,
Nehezedjék rá a fájdalom önsűlya;

A kiért szívemet összetépted fájón:
A te saját férjed téged megutáljon,
Hervadjon el arczod szép piros rózsája,
Hó kebeled legyen örök gyász tanyája;

Hagyjon el mindenki, még szülőd is téged,
Ne ismerj barátot, csupán ellenséget,
És így eltagyagva — ha megfog az átok —:
Keressél föl újra és én — megbocsátok! . . .

V—s.

Az őrnagné.

— Németből: E. J. —
(Folytatás.)

A lipesei sétatéren esinos emeletes ház áll, melynek nyitott ablakain virágillattal teljes tavaszi lég öm- lött be.

A földszinten egy egyszerűen butorozott szobában, melynek falai fegyverek és térképekkel voltak disztive, az ablak előtt amerikai hintaszéken kényelmesen elterülve

Es ime, esakugyan úgy van, maga az egyház kezdeményezése folytán négyszer tartatik évenként Iglón az evangélikus templomban magyar istentisztelet.

Lőcsén, Késmárkon nem igen ismerem a gymnasiumi ifjuság lakásviszonyait, de az iglói tökéletesen ismerem. Egy utczában összeszorul 4—500 diák, mert a külvárosrész a Hernád parton nem számít, a mennyiben ott diákok nem lakhatnak.

Azok a tanulók, a kik valamely családnál kosztban vannak, legalább az étkezési idő alatt hallhatják a német szót, de nem hallják azok, a kik a tápintézetben étkeznek. Vannak polgári házak, a hol 4—6 tanuló is tartanak, természetesen egy szobában, és miután mind magyar fiúk, nem is társuloghatnak másképen egymás közt, mint magyar anyanyelvükön, napokon át nem látanak a háziak közül a tót szolgálón kívül senkit, csak akkor mennek be a tante-hoz vagy a bácsi-hoz, midőn fehérruhát akarnak, vagy ha pénzre volna szükségük, akkor is a tanulók magyarul feeseznek, legfeljebb a „ja“ és „nein“ feleletekre szorítkozik minden németiségük. Ha a sok tanuló közül akad még is egy, a ki komolyan veszi a német nyelvet, keresi folyton az alkalmat a családdal való érintkezésre, semmi sem kedvetleníti el annyira, mintha németiségét kinevetik, ez a tápintatlanság gyakran visszeveri, mert nem engedi önérzete, hogy felette nevéssenek. Ez a különbség egy magyar és egy német tanuló közt. Azt bántja, ha törekvésit kinevetik, ez fel sem veszi, még maga is segít nevetni gyarlásága fölött, — de az eredmény is meg van aztán, mert az év végével oly szép nyelvi ismeretekkel hagyhatja el helyét, mellyel tökéletesen meglehetnek a szülők elégedve.

Szerintem, laikus szerint a szülők már ott hibázzák el a dolgot, midőn gyermekeiket akkor adják német szóra, midőn már elvégezték az alsó gymnasiumot. Az alsó és felső gymnasium közt nagy a különbség, különösen Iglón nagy, mert míg az alsóbb osztályokban legnagyobb részt az előadási nyelv német, addig a felsőbb osztályokban kizárólag magyar. Az én volt doktor tanárom még a német nyelvet is magyarul adta elő, — alkalmazkodott a gymnasium nagy jóltevőjének intencióihoz, a ki ajándéki levelében kijelentette, hogy a gymnasium magyar legyen minden ízében.

Hogy egy felsőbb osztályba került tős-gyökere magyar tanuló, ha bár négy esztendőn át van is egy gymnasiumban a Szepességben akár hol, a német nyelvet annyira elsajátítaná, hogy azon komolyabb tantárgyakból vizsgát tehessen, én határozottan tagadom, beszélhet valaki németül értelmesen, de hol van még attól a ponttól a hol a szakirodalmi szavakat használhatja, bizonybizony akárhogy vesszük a dolgot, senki sem tesz hazánkuk jó szolgálatot, a ki magyarosodásának útjába akadályokat gördít, de hogy nemzetiségi szempontból is káros a német nyelv erőszakos előtérbe huzása, azt mi legjobban fogjuk érezni.

Minden szülőnek természetesen, midőn gyermekét Szepességre adja az iskolába, az a czélja, hogy fia megtanuljon németül, már pedig az el-

mondottakból mindenki levonhatja a következtetést. Kár a költségért.

Van azonban egy mód, a melynek segéd-mével igen szép eredményt lehet elérni. A ki teheti tartson serdülő gyermekei mellett német kis leányt, ez feleslegesen a gyermekekkel folytonosan németül, és így játszva sokat fognak elsajátíthatni, a nélkül azonban, hogy a magyar nyelv szeretete vesztené valamit. Itt azonban megállni nem szabad, hanem midőn eljön a két hónapi szünet, a gyermekeket német szóra kell adni, de oly helyekre, a hol két hónapon át a német szón kívül mást hallani nem fognak, és én biztosíthatok minden szülőt, hogy gyermeke két hónap alatt többet fog tanulni játszva, — mintha gymnasiumba járt volna egy esztendőt.

Most csak az a kérdés, hogy vannak-e ilyen helyek a Szepességben. Vannak. Merény, Svédler, Szepes-Remete, Szomolnok, Göllniczbánya, Krompach, Szepes-Olaszi, Lubló-Béla, Podolin, szóval a kisebb szepességi városok mind, mi d többet nyújthatnak Igló-, Lőcsé- és Késmárknál. ❖

R é s z v é t.

Február 5-ike a gyász istentisztelet napja volt hazánk minden városában, mondhatni minden községben az összes hitfelekezetek templomaiban. Városunk sem maradhatott el a gyászolók sorából s az elhunyt magyar királyi trón örökösének halála feletti részvétét méltóan és meghatóan nyilvánította. E napon az összes iskolákban szünetelt a tanítás s délelőtt a hivatalnokok se n töltötték ki rendes óráikat. Az első harangzó a kálvinista templomban kondult meg reggeli 8 órakor, melynek elhangzása után, az istentisztelet korai volta dacára, a templom nagy hajójának első padosorait előkelő közönség töltötte meg, ott láttuk a megye, kir. törvényszék és város főbb hivatalnokait, az egyesült prot. főgymnasium ifjuságát, élén a tanári karral. A szomorú alkalomhoz szépen illő „Te benned biztunk eleitől fogva“ kezdetű zsoltár eléneklése után Szalóczy Dániel lépett a szószékre s megható szavakban eszélte a veszteséget, mely nemzetünket, a magyar nevelésben 500 év alatt először részesült, trónörökös gyászos elhunytával érte. Lerajzolta nemzetünk küzdelmeit a multban; alkotmányosságra és szabadságra törekvő vágyait, a reményt, mely jelenleg uralkodó felséges királyunk személyében méltó megtestesítést nyert s melynek további szálai egytől-egyig a trónörökösben öszpontosultak — és most a végzet e szálakat egyszerre szétszakította. Majd szívhez szóló imában kérte a népek és királyok istenét, hogy vigasztalja meg a mélyen szomorodott felséges Apát s nemzetünknek szívében keltsé életre a meghalt reményeket.

Az ev. lutheránosok templomában kilencz órakor kezdődött a gyász istentisztelet. A templom hajóját zsufolásig megtöltötte a gyászoló közönség, úgy, hogy a későn jövők már nem is juthattak be a templomba, — mindazonáltal a megye és város hivatalnokai a gymn. tanárikar és ifjuság itt is megjelentek. A közönség gyászdala után Glaufer Pál ev. lelkész néhány szóban lerajzolva a szomorú tisztességtétel okát, költői lendülettel irt s megható hangon elmondott imában kérte az eget urát, hogy a szeretett trónörökös lelkének adjon örök nyugalmat, a gyászba borult királyi családnak és a nemzetnek lelkébe vigasztaló balsamot esepgessen. A megható ima különösen a női közönség körében többek sze-

— Előbb én is arra gondoltam, de azt hiszem, még is jobb lesz ha személyesen meggyőződöm, hogy áll az egész dolog. Még is csak nő van a kérdésben, ki vasuti szerencsétlenség következtében óhajja segélyemet. Ki tudja, talán a halállal küzd, és én hasznára lehetek. Rodiez pedig, ki őt feleségemnek tartja, úgy látszik, táviratom dacára is megmaradt állítása mellett, őt is fel kell világosítanom. Úgy látszik, hogy rossz tréfa, vagy kiszámított bosszantásnál komolyabb ügy forog szóban, jobb ha elmegyek, hamarabb meg lesz oldva ez a különös talány!

— Meglehet, — bizonyítja a százados, — talán valami szerencsétlennel lesz dolgod, kit valami nehéz csapás kényszerít, hogy nevedhez folyamodjék, mert nincs más menedéke.

— Talán igazad van, de ilyen eljárás velem szemben igen nagy kellemetlenséget szerezhet nekem, sőt még állásomban is kerülhet, — mondá az őrnagy hevesen, — az illető hölgy erre úgy látszik, nem gondol. Én katonává vagyok, kiről mindenki tudja, hogy nincs felesége és egyszerre csak ilyen sürgönyöket kap: — lehet, hogy olyan valami süll ki a dologból, a mi becsületemre és nevemre homályt vethet, — ez aztán igazán gaz eljárás lenne, akárki tenné is. Minden áron el kell mennem, csak szabadságom volna, de ily hirtelen . . .

— Épen mikor hozzád jöttem, — vágott közbe a százados, — láttam az ezredest a kaszárnyába menni, ha oda hajtsz, mindjárt beszélhetsz vele. Negyedóra múlva indul a vonat, addig kint vagy az állomáson és egy óra múlva feleségednel leszel. — tevé tréfás hangon utána, — tehát — szerencsés utat!

Az őrnagy becsengette Keresztélyt és oly rövid határozott hangon osztá ki parancsait, hogy az rögtön belátta, hogy most minden kérdés és beleszólás nélkül kell azokat neki teljesíteni, akár hogy törte is a fejét. el nem tudta gondolni, hogy utazhat az ő ura magányosan . . .

Az őrnagy azonban tíz perc múlva már az állomásnál volt, még pedig Keresztély kísérete nélkül.

Nem messze egy kis falusi állomástól történt a már említett baleset, mely szerencsére nem sok veszéllyel volt összekötve; bár többen az utazók közül szen-

mélből könnyel fakasztott. Fokozta a gyász-érzetét az egyházi énekkar által sikerrel előadott: „Eltávozái, örökre hát . . .!“ kezdetű gyászdal.

Külső fényét tekintve, a két prot. felekezet templomaiban rendezett gyászünnepélyeket messze túlhaladta a róm. kath. plebánia templomban tartott requiem. — A főoltár előtt fekete posztóval bevont katófalk emelkedett, két oldalán hatalmas kandelaberekkel, tetején aranyos koronával, jelképezve, hogy magas halott lelki üdvéért gyűl össze a templom hajóját zsufolásig megtöltött közönség. Az első padosorok a megyei közigazgatási hivatalnokok, — élükön a fekete dísz magyar ruhába öltözött főispánnal. — a kir. törvényszék tagjai az élők, a városi tanács a polgármester vezetése alatt, továbbá a gymnasiumi tanári kar, s az összes Rimaszombatban szolgáló állami hivatalok, s a tűzértisztikar foglalták el. Egyetlen hely sem maradt üresen. Pontban 10 órakor jelent meg a főoltár előtt Mészáros Bálint plebános fényes segédlettel, a kóruson pedig az ez alkalomra a dalárda tagjaiból alakult énekkar ugyanazon gyászdalokat énekelte, melyeket a koporsó beszentelésekor a római kath. egyházakban szoktak énekelni: a Benedictust, Misererét, Agnus Deit és a Liberát-t.

A róm. katolikusok templomából az izraeliták zsinagógájába vonult a közönség, melyet hasonlóképen színültig megtöltött a gyászolók serege, a város és megye notabilitásai itt is megjelentek, hogy meghallgassák Singer Leo kerületi rabbinak rhetorikai szempontból is kitűnően sikerült s igazi bensőséggel előadott beszédét. A gyászünnepélyek sora ezzel városunkban méltó befejezést nyert. A templomokat sorra látogató közönség a kegyelet adóját leróván szétoszlott, türelmetlenül várván a délutáni és másnapi hírlapokat, remélve, hogy a megrendítő király-dráma homályos részleteiről a temetés után biztos felvilágosítást nyerhet. De úgy látszik, hogy a kapuczinusok kriptájának ajtóival bezáródtak előttünk azon motívumok is, melyek a szörnyű titkot felderíthették volna — s nem marad más hátra, mint megnyugodni a változhatatlan sors intézkedésében, hogy volt nekünk egy trónörökösünk, a ki szeretett minket s a kit mi is szeretünk, de meg kellett válnunk tőle, mert úgy akarta a minden népek sorsát intéző végzet. . .

Megyénk nagyobb községeiben és városaiban is tartottak gyász istentiszteleteket, melyekről alábbi tudósításaink szólnak:

Gö m ö r - P a n y i t r ó l írj k : „A Rudolf trónörökös Ő fensége váratlan és valóban tragikus elhalálása mélyen megsomorította közönségünket. — A gyászlobogó az ev. egyház tornyára kitűzetett. — Az országos gyász alkalmából a gömör-panyiti ág. h. ev. egyház febr. 5-én temetés napján és órájában tartandó gyásztiszteletet rendelvén el, az a kitűzött napon délutáni 4 órakor meg is tartott, mely alkalommal tiszt. Törköly János lelkész ur ünnepélyes és valóban megható gyászműt mondott.“

S a j ó - G ö m ö r ö n . f . hó 5-én, kedden, d. n. 2 órakor gyásztisztelet tartott. — A középületeken mindenütt fekete zászlók A harangok zúgnak. . . . A közönség gyászban özönlik a szép nagy ev. templom felé mely zsufolásig megtelt. — A helybeli intelligencia teljes számban ott volt, a városi és egyházi hatóságok mind a polg. iskola ifjusága a tantestület vezetése mellett, fekete zászló alatt vonult a templomba Szentiványi Miklós ur. — Szentiványi Árpád orsz. képviselő, Hevessy Bertalan és Szontagh Zoltán szolgabíró urakkal együtt jött. — több vidéki hölgy is részt vett a gyászszeretartáson. — A gyászba vont oltáron égő gyertyák . . . az

vedtek apróbb sérüléseket. Két orvos a közeli faluból csakhamar segélyt nyújtott, a fiatalabb kint maradt az állomáson, míg az idősebb, dr. Beiden, lakására szállította Honát, hol felesége segélyével kényelmesen elhelyezték és felélesztéséhez fogtak, mert a szegény fiatal leány oly ájulásba esett, hogy Belden komolyan aggódni kezdett.

Rodiez egy kis mellékszobában a legnagyobb izgatótságot közt járt fel s alá, nem is gondolva a különös helyzetre, melyben volt, vagy saját fájdalomára, mit a surlódások és ütés következtében ő is szenvedett. Lelke csak a halotthalvány arcu lánykát látta, kit, mielőtt a segély megjött, néhány percig karjai közt tartott. Aggódva gondolt a jövő órára, mi fog Honával történni. Már annyira volt, hogy csak egyszerűen Honának nevezte őt — Meg lehet-e menteni? és ha igen, kinek a számára? Ez a kérdés kizozta legjobban. Ilona férjét durva, érzéketlen fajakónak képzelte, ki nem tudja az a kincsét, melyet bír, kellő-g megbecsülni, sőt tán feltékenység vagy más léhasággal kizozza.

Rodiez nem vette észre, mily veszedelmes bele gondolja magát a legkínosabb feltevésekbe, melyek mind kedves unatársnőjét fenyegetik; annyira, hogy az orvos belépését a szobába nem vette észre, és csak akkor rezzent össze, mikor az vállát megérinté.

— Ah! ön az orvos ur! — kiáltott fel zavartan, — hogy van kedves betegünk?

Belden részvettel nézett rá, mert hangja úgy remegett az aggodalomtól, hogy félni lehetett miatta. . . .

— Legyen ön nyugodt, kedves tanár ur — mondá neki vidám biztatással — épen semmi veszély nincs, csak az ijedség és a nagy vérvesszés okozták a bosszas ájulást. Most már nyugodtan alszik, esillapító szert adtam be neki, minek következtében egy-két óráig aludni fog, aztán semmi baja se lesz, és holnap reggel bátran tovább utazhatnak.

— Hala Istennek! Köszönöm, szívem mélyéből köszönöm önek orvos ur szives fáradozását — és olyan boldogságtól ragyogó arccal szorította meg Belden kezét, hogy az meglepetve nézett rá és mosolyogva csóválta meg ősz fejét. . . . (Folyt. köv.)

orgona bánatos hangja mellett a nép könnyes szemmel éneklé a „Ki tudja mily közel végörám“ zsolozsmát. A gyászbeszéd közben a teljes énekkar (60 tag) éneklé Egressynek: „Mért oly boros oly néma e sereg“ — gyászadalát. — A lelkesztő fájdalomtól áthatott hangon eszteló a kir. család és az ország nagy veszteségét és mély fájdalmát, — ösmerteté a trónörökös életjáratát, — végül kifejező egyházkunkak a fels. királyi házzal és magyar nemzettel együttérző kimondhatatlan gyászt, fájdalmát, s Istentől vigaszt kér a királyi család fájdalmára. Szép ima és énekvers elénekése után a gyászszertartás véget ért. Egy jelen volt.

Rudolf trónörökös temetése alkalmával, kedden délután, a pelsőzi ev. ref. egyházban is ünnepélyes gyászistenisztelet tartottat, melyen a városi tanács és az ipartársulat — saját előjárók vezetése alatt — teljes számban, felekezeti különbség nélkül megjelent. — A hívek ajkáról felzengő, az emberi mulandóságot — mely alól a királyok sínesen kivéve — oly megindítóan rajzó XCI. Zoltár melabus hangjai között fellépett a nép-ész Sámuel, lánglelkű profétája, nagytiszteletű Szentpéteri Sámuel a szöszökre, s mondott egy a könyvekig megható imát, kérvén az időket nem számláló mindenható, hogy az éreket, melyeket az ifju életéből elszakított, tudja a megtört apáéhoz s kísérje azokat, szerett hazánk javára, legnagyobb áldásával. Az elköltözött felkének üdvöt, porainak pedig békés pihenést adjon!

Levelezés.

Gömör-Simoni 1889. febr. 6.

„A vörös kakas.“

Folyó hó 3-án vasárnap, déli 12 órakor, pár perczel az isteni-tiszteletéről hazatérés után, épen ebédnél ült községünk kicsinye-nagyja, elmélkedve a templomban hallottak fölött, midőn rémítő tüzi larva riasztotta meg a vallásos áhitattal telt szíveket. Egy pillanat alatt oly sürű füst lepté el az egész községet, hogy nagy része azt sem tudhatta, valjon hol is ütött hát ki a pusztító elem. Mintha csak az egész község egy tüzkemenecében lett volna.

Majd megharsant a helybeli tűzoltók trombitája, rohanya mentek két fecskendővel a vész színhelyére.

A tűz a templom tájékán, a nyugati soron egy szalmakazalban ütött ki: mellette közvetlenül a szalmával borított esürök, kazlak, boglyák. Jobbra-balra indult a bős elem. S minthogy az eddigi építkezésnél a esüröket a szomszédok összeépítették: képzeltet meghaladó rémes látvány volt huszonkét óriás nagy szalmával fedett esürt lángokban látni; melyet a délyugatról, majd egész nyugatról jövő erős szél teljesen a falnak hajtott. Nehány perc alatt lángban állt a fél falu. A tűzoltók emberfölötti erővel igyekeztek a tüzet valahol megcsakítani, nem sikerült. Már-már fejvesztette lett a nép, s ki-ki csak magára kezdett gondolni s az övére. midőn a szél kissé alább hagyva, más irányban kezdett fújni. Még a tűz csak némileg volt lecsökkent, midőn azon levele tudatra ébredett a mentő csapat hogy „uines viz!“ „kifogyott!“

A lakosok be nem foghattak, mert minden marhát kizavartak a határba, de meg nem is hagyhatta ott udvarát, esürét senki, mert a szél a tüzes szalma esomókat oly messze elhordta, hogy még Harmacz, sőt Dobó-cza és Rimaszcsben is hullott le a vihartól vitt perénye. Jöttek esakhamar a szomszéd községek lakói szekerekkel, a serki lakosok fecskendővel, dobócskával, jánosi és rimaszombatiak mind fecskendőkkel, úgy, hogy hét fecskendő ontotta a bős elemre a víz sugarat.

A tűz teljesen csak hétfőn 12 órára lett teljesen kioltva. Megemészte huszonkét gazdának összes takarmányát, szalmáját, gazdasági eszközeit, szekereit, szecska-vágót stb. Leégett 22 esür, egy méhes, egy puzze, egy eserepes ól, egy ház és egy szin. Összesen 4500 ft értékben biztosított, a biztosítatlan vagyon szintén ugyanily összegre tehető, s így az összes kár 8—10 ezer ft.

A tűz keletkezését állítólag egy kőborító ember okozta, kit a esürök között vasárnap délután többek láttak bujkálni, kit aztán az elfogatására kiküldött két simoni fiatal ember el is fogott s a szolgabírói hivatalnak át is adott. A vallomás mind ez ideig ismeretlen. Itt teljesen meg vannak győződve, hogy e gonosz ember hamvasztotta el falunkat.

Bár miként történt is, tény az, hogy a rosz építkezés egyik fő oka a tűz ily nagy arányu elterjedésének.

Mind addig, míg a szalmával való építkezés el nem tiltatik; míg a rengeteg mennyiségű takarmány és szalma kazlak az épületek közé tetszés szerint berakhatók: addig a tűz tovább terjedésének útja nyitva áll.

A most leégett esürök 14 év alatt most harmadszor égtek le. Bár a legtöbbnek más alkalommal is biztosítva volt épülete; mégis eserep alá nem helyezte ezek közül egy sem az épületét, holott most a eserep ára oly alacsony, hogy többbe kerül zsúppal fedni a tetőt, mint esereppel. Ezen mindenesetre segíteni kell, s azt hiszem, megélti rendelet útján is lehet segíteni. Ujból építkezésnél csak eserepfedés engedtessek meg; annyival inkább, mivel a kárt a biztosító társaság megtéríti.

Elodázhatlan parancsoló szükség aztán a tűzoltó-egyletek törvényileg kötelezett felállítására. E tekintetben ugyan nálunk nem oly sok a kívánni való, mert tűzoltó-egyletünk 75 tagból áll, s meg is felelt ez alkalommal is köteletségének; de „ma nekem, holnap neked!“ Mondja a közmondás! Ma rajtunk esett a szomorú bal- eset, holnap más községet érhet a pusztító vész. A falusi épületek nagy része szalmával fedett.

Ha a városok önmagukra nézve kötelezőleg határozhatják, hogy csak esereppel szabad építkezniük, azt hiszem, hogy keresztül vihető ez falun is, csak felülről adassék meg erre az impulzus a mai nagyon is konzervatív gondolkodású népünknek.

Mert a mi népünk az építkezés tekintetében nem halad; nem is akar eltérni attól, a mint apái építkeztek. A közjó érdekében kell, hogy a felsőbbiség hatalmi s törvényadta jogánál fogva erre reá kényszerítse!

Tűzoltószerek beszerzése, eserep tető alá építkezés kötelezettsége mondassék ki minél előbb törvényhatóságunk által! Cs. M.

Hírek és vegyesek.

Fáy László országgyűlési képviselőnk Budapesten a nemzeti kaszinó választmányi tagjai közé ez évben újra megválasztott.

Melczér Gyula Borsodvármegye alispánja, a folyó hó 5-én eszközölt menló kiosztás alkalmából városunkban időzött.

Áthelyezés. Vályi Kálmán, a megyénk területén is huzamosabb időn működött esendörhadnagy, ki utóbb Balassa-Gyarmatra volt beosztva. — Eperjesre helyeztetett át, mint szakasparancsnok.

Hymen. Gömöri Ede, jónévű vendéglős és kávéház-tulajdonos leányát Matildot — özvegy Hozelitz Jakabné — eljegyezte Silberstein József alsó-kubini kereskedő.

Nyilvános felévi vizsgák. A rimaszombati közs. elemi fiiskolában a felévi vizsgák folyó évi február hó 4. 6. és 7-ik napján tartattak meg, számos érdeklődő szülő, tanügybarát és az iskolai előjáróság jelenlétében. A növendékek zömének értelmes és szabatos feleletei tanbizonyosságot tesznek arról, hogy a közs. iskola tantervűlete hivatásszerűen és lelkiismeretes buzgósággal végzi magasztos kötelességét, — miért is így a szülők, valamint az iskolai előjáróság elismerését méltán megérdemlik. Különben a községi iskola tantestületének buzgalmát nagy mértékben növeli azon kedvező körülmény is, hogy a szülők és az iskolaszék tagjai élénk érdeklődéssel vesznek részt a vizsgálatokon, a mi egyszersmind a gyermekesereg szorgalmát is fokozza. — Erőt és kitartást a további nehéz munkához!

Nemesen mulató társaság. Vidovies vendéglőjében egy fiatal urakból álló társaság 3 ft 50 krt gyűjtött a Tompa-szoborra. Ez összeg egy gyűlt össze, hogy a társaság egyik tagjának indítványára azt a pénzt, a mit még egy rövid felóra alatt elkölteni akartak az említett nemes célra adományozták. Ha minden mulató társaság mulatságát ily nemes tétynyel tetőznék be: a tervezett „Tompa-szobor“ költségei rövid időn együtt volnának. Az összeg takarékpénztárba helyeztetett.

A lótenyésztés érdekében. Fadlalah Elhadad Mihály százados elnöke alatt folyó hó 5-én jelöltettek ki Szabadkán azon állomáshelyek, hova a lótenyésztés emelésének érdekében állami mének fognak telepítettni. A szabadkai méntelep osztály a Gömörmegyei szomszédos öt vármegye területére köleszőz menlovakat: a gömörmegyei állomások a következők: Rimaszombat (Szabadka) Bátka Bányrve, Jolsva, Pelsőcz, Tornallya, Simonyi, Rimaszcsés, — mely állomásokon összesen 39 ló fog még e hó folyamán elszállásoltatni.

A „gömörmegyei agarász-társaság“ által f. évi február hó 2-ára Tornallyára kitűzött táncmulatság, a bekövetkezett országos gyász miatt, f. évi február hó 12-ére tetetett át.

Bál. A rimaszombati polgári olvasókörnek február 2-ára hirdetett bálja, mely a trónörökös halálával nemzetünket ért gyász miatt elmaradt, szombaton február 16-án fog megtartatni, melyre már a meghívott közönséget a rendezőség újlag szívesen látja.

A losonczy főgymn. ifjúsági segélyző-egyesület javára f. évi február hó 9-ére kitűzött és hangversenyvel egybekötött táncszertel a nemes királyi halála következtében beállt nemzeti gyász miatt folyó évi márczius 2-ára halasztott, s erről t. közönséget tisztelettel értesíti. — A rendezőbizottság.

Pótvásár. A földművelés ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. minster megengedte, hogy folyó év febr. hó 25. és 26-ik napján Rimaszombatan pótvásár tartassék. Első nap marha- és kirakó, másnap csupán kirakó vásár lesz, mire az érdeklődő közönség figyelmét felhívjuk.

Országos tanitógyűlés létrehozásán fáradoznak a vidéki tanítók. Lakits Vendel f. ig. tanítóhoz mint a végrehajtó bizottság elnökéhez naponként érkeznek megkeresések, melyek a negyedik egyet. tanitógyűlés egybehívását sürgetik. A végrehajtó bizottság azonban bejárja, míg a tárgyban magok a tanító egyesületek nyilatkoznak. Az egybehívandó tanitógyűlés tárgyai igen fontosak: ezek között vannak az orsz. nyugdíj törvény reviziója, a kisdudovás ügyének rendezése, nemzeti iskolák felállítására, az erkölcsi oktatásnak egyöntetű elvek szerint való szabályozása s a tanitói közszellem állandósításának kérdése. Mind oly tárgyak, melyeket nem ajánlhatunk eléggé a megyénk területén székelő tanító-egyesületek figyelmébe.

Kritikus nap. Falb Rudolf híres bécsi természet-tudós jóslata szerint február 15-ike is a szerencsétlen napok közé tartozik.

A vidéki színészet ügyének rendezése ügyében röpirat jelent meg, mely a vidéki színészet központosítását sürgeti, oly formán, hogy az ország bizonyos számu szini kerületekre osztassék, mi által megadatik a mód arra nézve, hogy minden szintársulat a maga területén biztosabb jövedelemhez jusson. A röpirat még sok fontos javaslattal foglalkozik, melyek a vidéki színészet ügyét érdeklik: ábránd is sok van benne, amennyiben a vidéki színészet jövőjét biztosítani — mi vidékiek tudjuk legjobban — mindaddig nem lehet, míg arra maguk a provinciális városok nem gondolnak. Tervezhetnek ott a központban akármít, felszathatják az országot szini kerületekre, hozhatnak ezer okos határozatot, de a közönség pártolására soha sem számíthatnak biztosan. Olyan ez mint a hold: néha telik, néha fogy.

Vidéki lap tudósítások. Rendesen a névtelenség köpenyegébe burkolóznak s ez által nemesak a fővárosi újságokat árasztják el valótlan hírekkel, hanem a közönség helyzetét is kényelmetlenül teszik. Városunkban már nem egyszer történt meg az, hogy tisztességes egyénekkel ütek rut tréfát, sőt az is megeseit, hogy a névtelenség köpenye alatt becsületbe vágó rágalmatokat, hazug híreket terjesztettek egyes kiválóbb alakokról, kik aztán a rajtuk elkövetett sérelemmel szemben nem szerezhettek jogorvoslatot. A fővárosi szerkesztők sem azt a ki a „vidéki levelet“ írja, sem azt a kiról szól a tudósítás leggyakrabban nem ismerik, így könnyen megtörténhetik, hogy magán boszúból tisztességes emberek a nyilvánosság előtt meghurcoltatnak. Legjobb volna, ha a vidéki levelezők tudósításaik alá nevüket is odairnak, — így még téves tudósításokért se érhetné annyi gáncs, miut más különben.

Végtárgyalás. A testvérgyilkossággal vádolt Kórenko Lajos és Nétusz sztárnyai lakosok ütek pénteken február 8-án a vádlottak padján s ez által már má-

sodszor, a mennyiben ügyök a mult év folyamán is volt tárgyalás alatt, de akkor részint az orvosi láttelel részint újabb tanukra való hivatkozás következtében nem nyervehetett befejezést. A törvényszék következőleg alakult meg, elnök: Fornót Jenő, előadó: Madarassy Dezső, szavazó: Sztaniszlavszky Adolf, jegyző: Perek Samu. A vádlatóságot Szeredinszky Sándor kir. alügyész képviselte, míg a vádlottak védelmét dr. Strausz József és dr. Rárossy Gyula ügyvédek vállalták magukra. Kórenko Lajost és Nétuszt a következő vád terheli: Testvéruk Kórenko László a család vagyonát oktalatlanul pazarolta, testvéreit meglopota, mi sok keserűséget okozott nekik, míg Kórenko Lajosban lassanként megérett a szándék, hogy pazarló öcsését elteszi láb alól. Ez embertelen szándékát Nétusz segélyével végre is hajtotta, oly formán, hogy Lászlót a méhesből, hova ez lopási szándékkal ment, fölesalta a padra, itt kezeit összekötözte s egy Nétusz által hozott kötéllel utóbbinak tényleges közreműködése mellett megfojtotta. — A vizsgálat folyamán a terlhükre rótt büneselékenyről Nétusz kezdeményezésére mindkét vádolt töredelmes vallomást tett, — a pénteki végtárgyaláson azonban mindent tagadtak. — A bizonyító eljárás befejezésével a vádhatóság terjesztette elő indítványát, mely szerint mindkét bünös kötélt általi halállal büntetessék. A védő beszédek meghallgatása után a bíróság tagjai visszavonultak s rövid félórás tanácskozás után elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint elsőrendű vádolt Kórenko Lajos 15 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre, Kórenko Nétusz pedig 12 évi fegyházra és 9 évi hivatalvesztésre ítéltetett az eljárási és rabtartási költségeket közösen tartozván hordozni. Első rendű vádlottra enyhítő körülmény gyanánt szolgál az, hogy az előre megfontolt szándék nem volt bebizonyítható s így az emberöltés büneselékénye pillanatnyi felháborodás következménye is lehetett, de a bün nagyságát fokozza azon körülmény, hogy az egyén, kit életétől megfosztott, testvére volt. Ugyanez áll másodrendű vádlottra is, kinek bünét enyhítette a vizsgálat folyamán felderített azon körülmény, hogy a tett végrehajtására előbbtől nyervén impulzust, abban mint segítő volt részes. Az elnök azon kérdésére, hogy a kiszabott büntetésben megnyugosznak-e, mindkettlen „nem“-mel feleltek. „Inkább akasszanak fel — mondá Nétusz — sem-hogy ártatlanul szenvedjek!“ A kir. ügyész is felebbezett.

Az 1880—1888-ik évi akasztások statisztikáját közli a Jogtudományi Közlöny. Nyolcz év alatt összesen 27 egyént végeztek ki a magyar korona területén. — legtöbbet (hetet) 1884-ben, míg 1880-ban és 1887-ben halál büntetés nem foganatosított. A kivégzettek közt országos híru gonosztevők voltak: Pánczél Gábor, Spanga, Piteli, Berecz és Szimics.

Felhívás és nyilatkozat.

Miután a gazdasági egyleti tag urak és néptanító stb. urak közül kiknek az „Ölcső naptár“ és „Gazdasági kate“ megküldött, annak értékét ez ideig csak néhányan küldötték meg, — azért tisztelettel kéreknek fel az illető urak, miszerint annak értékét a postabérrel együtt, — mert a postabér megtérítését a m. kir. postahivatal utólagosan követeli — alólírott névve ezimezve (u. p. Rimaszombat) postautalvány útján hova előbb megküldeni sziveskedjenek.

Továbbá azon urak, illetve gazdasági egyleti tag urak irányában, kiknek a „Gazdasági kate“ megküldött, de azt elutasítólag visszaküldötték, a magam meintsége tekintetéből legyen szabad nyilatkozatnom, hogy én annak megküldését nem a „Gazdasági kate“ nak leendő rátküldéséből (reájuk való erőszakolásból) tettem, — de tettem azt a gazdasági igazgató-választmány azon jegyzőkönyvi határozatának megfelelőleg, mely szerint a „Gazdasági kate“-nak postautánvét melletti megküldését minden egyes gazdasági egyleti tag részére elrendelte.

P.-Apáti, u. p. Rimaszombat, február 4.

Felhívás.

Van szerencsem, a szarvasmarha tenyésztő gazdákat tisztelettel felhívni, hogy akiknek siementháli, berni s általában tiszta vörös-tarka és tiszta véru magyar fajbikájuk eladó van, arról alólírott titkári hivatal hova-előbb kiértesitem sziveskedjenek, megjelölván az eladó bikák számát, fajtát, korát és árát is.

P.-Apáti u. p. Rimaszombat, 1889. febr. 7.

Vajda Gyula gazd. egyt. titkár.

Elszámolás

a „Rimaszombat és vidéke jótékony nöegylete“ által az 1889. évi január hó 20-án rendezett hangverseny bevételeiről és kiadásairól.

I. Bevételei.

70 drb 2 ftos ülőhely ára	140— kr.
50 „ 1 ft 50 kros ülőhely ára	75— „
96 „ 1 ftos ülőhely ára	96— „
108 „ 80 kros állóhely ára	86 40 „
Karzat jegyekért	12 40 „
12 „ gyermekjegyekért p. 30 kr.	3 60 „
Felülfizetések	22 40 „
Összesen	435 80 kr.

II. Kiadások:

Világítás és kék cloth	27 55 kr.
Kék chashmire	16 80 „
Fűtésre 6 met. fa és felvágatása	11 60 „
Lakatos Istvánnak és munkáért	19— „
Vendéglősnek szobáért	13 94 „
Nyomda költség	14— „
Zene	40— „
Magnesium világítás	13 45 „
Virágoskorért	20 42 „
Kertésznek virág használatért	15— „
Festék	5 80 „
Asztalosmunkáért	3— „
Zongora hangolás és szállítást	12— „
Lakatos munkáért	4 20 „
Diszletekre	17 20 „
1 drb lámpa	1— „
A terem kifényezése	9 29 „
Bélyegekre	6— „
Rendőröknek	2— „
Függöny elkészítése	70 „
Szolgazemélyzetnek és vegyes kiadások	15 16 „
Teremdíj	10— „
Összesen	277 39 kr.

A bevételből . . . 435 frt 80 krból
levonva a kiadást . . . 277 frt 39 krt
Maradt tisztán . . . 158 frt 41 kr.

Felülfizettek a következők: Lányi Bertalanné 2 frt. Egy valaki 40 kr. Dapsy József 1 frt. Prónay Pálné 5 frt. Egy valaki 20 kr. Wagner főhadnagy 20 kr. Mick főhadnagy 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Kubinyi Gyula 1 frt 20 kr. Held főhadnagy 20 kr. Rakottay Lajos 20 kr. Institutórisz Endre 20 kr. NN. 20 kr. NN. 20 kr. NN. 20 kr. Smegner Károly 20 kr. Hoffmann kapitány 20 kr. ifj. Sándor Béla 20 kr. Végh Ignáczné Budapestről 10 frt. — A jótékony adományozóknak köszönetet mond a rendezőség.

CSARNOK.

Teréz.

— Elbeszélés. —

Írta: Serédi Jenő.

I.

Ott ismerkedett meg vele, a hol az ilyen leányokkal találkozni szoktak: az utcán. Amint meglátta, gyülekony szívében fellobbant az a láng, mely nem ismeri a társadalmi különbségeket. Nem kellett szerelme viszonzásáért esedezni, a leány oda dobta nygát karjai közé. Óvó volt egészen. De csak egy időre. És épen ez gyötörte. Birni kívánta egyedül, megtisztítani a sártól, felemelni magához s helyet szerezni neki ott, a honnan számítotték.

Ott ül mellette, átkarolja hófehér nyakát s éjfekete szemébe nézve esengve kérdezi:

— Mégse hallgatsz meg?

— Soha.

— Tehát nem szeretsz?

— Szeretek.

— Ma milyen hangon mondd ezt?

— Mint máskor.

— Hideg vagy, mint a márvány.

A szép leány vállalt vont.

— Nem tehetek róla.

— Ah, a te szíved sohasem dobogott igazán, arezod sohasem borult langba, nem szerettel soha senkit.

A leány szeméi megvillantak.

— Soha, senkit?

Többet nem szolt, a tűz kialudt szeméből s kis szünet után közönnel ismétlé:

— Igazad van: soha, senkit.

Eltördült, fíradtan hajta le fejét a pamagra, fényes fekete haja, oda hullott fehér vállára.

Tátay Elek megragadta a leány kezét.

— Teréz, ne zúzd össze a szívemet!...

A leány kaczagva ült fel.

— Összezuzom a szívét? Ugyan Elek, legyen esze.

Hát nem az öné vagyok egészen?

— Nem! — kiáltott a fiatal ember égő arezezal.

— Nem vagy az enyém. Szívem minden dobbanása, testem minden csepp vére a tied, de nem vagy az enyém.

Nem akarsz az enyém lenni.

A szép leány türelmetlenül fordult el.

— Ugyan hagyjon fel e beszéddel. Mondtam már, hogy az a gondolat esztelenség.

— Teréz!

— Eh, nem illünk össze. Két felé visz az utunk.

Az enyém le, az öné fel.

— Csak ezt ne mond. Arra jössz, a merre én megyek. Szeretek, nem akarom ezt senki előtt titkolni.

— Ha nem látnám naponként, ha nem hallanám szavát, Isten bizony, nem hinném, hogy létezik. Ilyen ember csak regényekben él.

— Ne üz gonyt belőlem.

— Dehogy. Hiszen megérdemelné a költők dicsőnekét. Tátay Elek, az ügyvédi kar egyik letehetsége-sebb tagja, nőül vesz egy bukott leányt. Feláldozza nevét, büszkeségét, jövőjét egy a társadalomból kitzasztott leány miatt. Hát nem megénekelni való esztelenség ez?

— Oh hát bűn az igaz érzés? Ki tiltja meg, hogy boldog lehessen? Ki gátolhat cselekvéseimben?

— A világ, a tisztességes társadalom!

— A világ, a tisztességes társadalom? Oh, hát nem ez tett téged erkölcsi halottá? Nekem egyik so paranesol.

— Ellenkezöleg. Ön hallgatni fog a tiltó okos szóra, ha nem akarja, hogy az a kis rokonszenv is eltűnjék szívéből amit érezk iránta.

— Nines szíved!

A szép leány hevesen kifakadt.

— Oh bár ne lett volna!

Elek átkarolta, dobogó szívéhez vonta s könyörögve mondá:

— Oh, légy az enyém! Jová teszem én azt a bűnt amit az a másik elkövetett ellened. Szeretni foglak, életemmel fogom megváltani legelső könyvedet. Ne nézz te a világra. Hadd mondjon az azt, ami tetszik neki. Független vagyos ember vagyok, nem áll semmi akadály egyesülésünk előtt. Csak a te vonakodásod. Oh légy az enyém! . . . Gondtalan, boldog jövőt adok cserébe, szeretni foglak úgy, amint csak ember szerethet. Csak innen jer! . . . Jer e posványból, mely nem illet téged, fogadd el a kezét, melyet az önzetlen, igaz szerelem nyujt feléd.

A szép leány végig dőlt a pamtagon, lecsukta szempilláit mintha nem akarná hallani a csábító beszédet. Az ifju pedig letérdelt eléje, megfogta piezi kezét s így folytatta:

— Tudod-e minő sors vár reád, ha itt maradsz? Arezod rózsái elhervadnak idő előtt, fényes fekete hajad ronda köcsz, szemeid fénye hamuvá lesz. Futni fog előled mindenki. Nem hallgat reád senki, megátkoznak, utálatl fordulnak el tőted. Kísérőd lesz a vigyorgó szükség, rongyod sem lesz, mellyel didergő testedet betakarhatok, fázni, éhezni fogsz, nem lesz helyed a hol nyugalomra hajthatod fejedet. És tudod-e minő lesz a vége? — folytatta a fiatal ember mindinkább hevesebben. — Láttad-e tegnap azt a rongyokba burkolt alakot, akit összekötözött kezekkel kísérték, a törvényelő? Az is szép volt, mint te: szeretett, vétkezett, mint te. Előtte térdelt a főváros ifjusága, aranyat, ezüstöt szórt, a merre csak

járt. S tegnap — évek után — lopott. Igen, lopott, mert éhezett. Rajta kapták, megkötözték. Ez lesz a te sorsod is. Vagy egy hideg éjjelen a ezirkáló őrzőjárat megfagyva talál az utcán s beviszik testedet oda, arra a márvány asztalra, melyen a tudomány végzi idegrázó munkáját. El se temetnek, nem szentelik be tested, elpusztulsz nyomorultan, senkitől meg nem siratva.

A fiatal ember elhallgatott, majd hirtelen magához vonta a leányt s hűvel suttagá:

— Nem, nem, nem ez lesz a sorsod! Enyém lesz! Élni fogsz vidáman, boldogan, a te haláloed az én haláloom is lesz.

Csend volt. Csak az hallatszott, miként esókolja Elek a leány arezát, mely hideg volt, mint a márvány.

Egy mozdulattal kiszabadította most magát Teréz az ölelő karok közül. Felállt, arezára visszatért a rózsás pír, szemében ott villogott az a tűz, a mellyel megbólölte Eleket.

— Soha, soha nem leszek az öné! — kiáltotta — vesszek el nyomorultan, ravatalom legyen az utca köve, ne hulljon köny a koporsómra, érjen bármily sors, de oda, az én volt világomba visszatérni nem fogok. Gyülekőm, utáloom azokat a „tisztességes“ embereket, átokkal gondolok rájuk utolsó perezemig. Ez az én világom ez a festett, beestelen világ, itt vagyok én boldog, a hol szinlelni, hazudni kell, de mégsem úgy mint ott. Beestelen vagyok, tudja mindenki, aki ismer, de szászor beestelenebb a világ, az a „tisztességes“ társadalom, mely azzá tett, ami vagyok. Leszámoltam a „tisztességes társadalmi állás“-sal, hazug, önző, szivtelen teremtményeivel együtt. Itt akarok élni, meghalni. Ne álljon utamba, ne üldözzön szerelmével, mert én ugyse viszonzhatom azt úgy, amint ön óhajja. Szeretem önt, de csak úgy, mint az egész világot szeretem.

E szavak után megfordult a szép szírién s egy pillantást sem vetve szerencsétlen imádójára, eltűnt a szényegajtón. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától

Hirdetmény.

1680. sz. Ő császári és apostoli királyi Felségét, valamint hazánkat váratlanul sújtott, mélyen megrendítő gyászos eset alkalmából, hogy vármegyénk közönsége mély bánatának és öszinte igaz részvétének, az általános közhangulat önzetlen nyilvánulásával feliratilag kifejezést adhasson — fölszán ur ő méltóságával egyetértőleg rendkívüli megyei bizottsági közgyűlés megtartása és ennek határidején **folyó február hó 18-ik napjának d. e. 10 órája** Rimaszombat városába a megyeházához tüzetett ki.

Midőn erről vármegyénk közönsége ezennel értesítettik, egyidejűleg a megyei bizottság t. tagjai a megjelenésre hivatalból tisztelettel meghívattak.

Rimaszombatban, 1889. február hó 8 án.

Bornemisza László, alispán.

A miskolezi kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

Értesítés.

A es. kir. szab. kassa-oderbergi vasut igazgatósága megküldte a kamarának az 1889. évben szükséges anyagszerek szállítására vonatkozó pályázati hirdetményét és ajánlati mintáit az általános feltételekkel, mit az érdekeltekkel azzal a jelentéssel közlünk, miszerint az ajánlati kiírás hivatalunkban megtekinthető.

Ugyanacsak megtekinthető a m. kir. államvasutak igazgatóságának pályázati hirdetménye az építés alatt levő új gradiskai-brodri vasutvonal felszereléséhez szükséges tárgyakra vonatkozólag.

Miskolez, 1889. január 29.

Radvány István, elnök, Dr. Kovács Gyula, titkár

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

1-3 Kiadó lakás.

Rimaszombatban egy nyolez szoba, két konyha, kamra és pinczéből álló emeleti lakás — mely esetleg két lakásra is felosztható — folyó 1889. év május hó 1-étől bérbe vehető. — Értekezhetni Samarjay János tulajdonossal.

Gépezésül

egy jó bizonyítványokkal ellátott okleveles fiatal gazdasági gépez (egszersmind lakatos és kovács) **folyó 1889. évi május hó 1-től** alkalmazást keres.

— Tudakozódásokra e lap kiadója ad felvilágosítást. 1-3

Meghívás.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank részvényesei 1889. február hó 27-én d. e. 9 órakor a Három Róza vendéglő nagy teremben tartandó

évi rendes közgyűlésre

ezennel meghívattak.

T Á R G Y A K:

1. Igazgató- és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Az osztalék megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság és napibiztosok választása.
5. Alapszabályok módosítása.
6. Indítványok.

Rimaszombat, 1889. február 8.

1-3 Az igazgatóság.

Fióközletnyitás.

Alulírott tisztelettel hozza a n.-é. közönség tudomására, miszerint **Rimaszombatban**, — addig, míg más alkalmas helyiséget kaphat — **a Jánosi- és Tompa-utcák sarkán**, (özv. Zehery Gáorné urnó házában) egy gazdagon berendezett

órák és ékszertárgyakból

álló fióközletet nyitott **WEISZ SAMU** volt utazója vezetése alatt. — hol a legnagyobb választékban mindenféle zseb- és fali-órák, nemkülönbön ékszerek a legmérsékeltébb áron szerezhetők meg.

Megrendelések és bármiféle javítások szintén elfogadtatnak és gyorsan eszközöltetnek.

Törött arany és ezüst becseréltetik vagy a napi árfolyam szerint beváltatik.

Rimaszombat, 1889 február 1.

Tisztelettel

HERTSKO BERTALAN,

1-3 órás és ékszerész Losonezról.

Meghívás.

A nyústyai takarékpénztár

III-ik évi

rendes közgyűlése

1889. évi február hó 17-én d.-u. 2 órakor a takarékpénztár helyiségében fog megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghívattak.

T á r g y s o r o z a t:

1. Az igazgatóság jelentése az 1888-ik évi üzlet-eredményről, és a mérleg előterjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. A mérleg megállapítása, a tiszta nyeresemény felosztása, valamint a felmentvény megadása iránti határozat hozatal.
 4. Indítványok.
- Kelt Nyústyán, 1889. évi január hó 27-én.

Az igazgatóság.

16/1889. á. sz.

Hirdetmény.

Kiskoru **Arnisz Vilma, Mária**, kiskoru **Kalkstein Gyula és Arnisz Lajos** tulajdonát képező, a rimaszombati 581. tkvi 964. hrzi számú belső ingatlanságnak önkéntes árverés útján leendő eladatása Rimaszombat r. t. város árvaszékének 852/888. illetve 16/889. számú határozatával elrendeltetvén, árverési határnapul **folyó évi február hó 15-ik napjának d.-u. 2 órája** városunk közházához újabban kitűzetik; arra a venni szándékozók azon értesítés mellett hivatnak meg, hogy a módosított árverési feltételek **Huszth Lajos** árvaszéki előadó hivatalos helyiségében adtlig is megtekinthetők.

Kelt Szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1889. évi január hó 18-án tartott üléséből.

Szabó György,
árvaszéki elnök.

2-3